

ACCOUNTANTSVERSLAG 2025

gemeente Diemen

Aan:

Gemeente Diemen
T.a.v. de leden van de raad
Postbus 8
1420 AA DIEMEN

Amstelveen, 12 juni 2026

Kenmerk: JvS/IE/MI/AA26-1112

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2025 van gemeente Diemen gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 6 oktober 2025, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2025. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2025 van gemeente Diemen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de ambtelijke organisatie, Duo+ en de verantwoordelijke wethouder. Daarna hebben wij op 1 juni 2026 dit verslag besproken tijdens de bijeenkomst met uw auditcommissie.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente Diemen en DUO+ bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij vertrouwen er op u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

Digitaal ondertekend door:

Jeroen van Schaik
12 juni 2026 17:09 +02:00

J.F.A van Schaik RA
Partner en extern accountant gemeente Diemen

Inhoudsopgave

01

Dashboard
accountantscontrole

02

Uitkomsten
jaarrekeningcontrole

03

Resultaat & financiële
positie

04

Belangrijkste
bevindingen

05

Bijlagen

1. Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt:

- ▶ Het jaarverslag, inclusief de opgenomen informatie in de paragraaf bedrijfsvoering, is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd.
- ▶ De WNT-verantwoording van de gemeente Diemen voldoet aan de vereisten.
- ▶ Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage vastgesteld.
- ▶ De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 2.407.000 en de rapporteringstolerantie bedraagt € 120.000.

BELANGRIJKE BEVINDINGEN

In het kader van getrouwheid hebben we een beperkt aantal fouten gerapporteerd, die gecorrigeerd zijn in de jaarrekening.

- ▶ Getrouwheid: we hebben enkele controleverschillen geconstateerd waarbij geen sprake was van impact op het saldo van baten en lasten. Deze controleverschillen zijn aangepast.
- ▶ Rechtmatigheid: het totaal van onrechtmatigheden en onduidelijkheden bedraagt € 765.000 (2024: € 2,5 miljoen). Dit is lager dan de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens.

RESULTAAT 2025

Gemeente Diemen heeft in 2025 een positief resultaat behaald van € 4,5 miljoen.

- ▶ Het resultaat over 2025 is hiermee € 3,3 miljoen hoger dan de begroting na wijzigingen van € 1,2 miljoen.
- ▶ Op meerdere programma's is sprake is van afwijkingen tussen begrote baten en lasten en de daadwerkelijke baten en lasten.

(x €1.000)	2025	BEGROTING NA WIJZIGINGEN
Saldo van baten en lasten	7.934	4.215
Mutatie reserves	-3.445	-3.025
RESULTAAT	4.489	1.191

SAMENWERKING

We hebben een prettige en constructieve samenwerking met de organisatie ervaren

- ▶ De jaarrekeningcontrole 2025 heeft in een prettige en constructieve samenwerking plaatsgevonden.
- ▶ De oplevering was tijdig en van voldoende kwaliteit.

AANDACHTSPUNTEN 2026

Wij zien voor gemeente Diemen de volgende aandachtspunten voor 2026:

- ▶ Besluitvorming in het kader van de voorziening voor pensioenaanspraken van politieke ambtsdragers. Daarnaast is de pensioenvoorziening gevoelig voor wijzigingen in uitgangspunten, met name bij bestuurswisselingen; in 2026-2027 kunnen verkiezingen leiden tot materiële mutaties.
- ▶ Begrotingssubsidies kunnen uitsluitend worden verleend indien op basis van objectieve, toetsbare en redelijke criteria vaststaat dat redelijkerwijs slechts één serieuze gegadigde voor de te subsidiëren activiteit in aanmerking komt. Hierbij is een beperkte mededingingsprocedure toelaatbaar.

UW FINANCIËLE POSITIE

Uw financiële positie krijgt in onze landelijke benchmarkrapportage een 9 als score (2024: 6)

- ▶ Door het Ravijnjaar en onvoldoende compensatie vanuit het Rijk neemt het eigen vermogen van gemeente Diemen zonder maatregelen ultimo 2029 met circa € 12,7 miljoen af tot circa € 55,7 miljoen.
- ▶ Het structureel weerstandsvermogen van gemeente Diemen met een ratio van 2,7 (2024: 1,69) is, volgens GTK 2020, uitstekend.
- ▶ Gemeente Diemen valt met een ratio grondexploitatie van -11% (2024: -11%) qua signaleringswaarde in de categorie 'minst risicovol'.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2.1 Onze opdracht en controle

2.2 Strekking controleverklaring

2.3 Proces jaarrekeningcontrole

2.4 Aandachtspunten 2026

2.1 Onze opdracht en controle (1)

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van gemeente Diemen, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

De reikwijdte van onze controle nader toegelicht

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 6 oktober 2025. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Strekking van de controleverklaring is goedkeurend

Aangezien de jaarrekening 2025 van gemeente Diemen aan de daaraan te stellen eisen voldoet, hebben wij hierbij een goedkeurende controleverklaring, gedateerd op 12 juni 2026, afgegeven. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle zijn afdoende behandeld en onze controle is dan ook afgerond.

Wij de hebben de materialiteit voor de jaarrekening bepaald op € 2.407.000. De rapporteringstolerantie bedraagt € 120.000.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd.

De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.407.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 120.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Het jaarverslag en de jaarrekening van gemeente Diemen zijn verenigbaar

De jaarstukken 2025 van gemeente Diemen bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2025 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2025 (rechtmatigheidsverantwoording, balans met toelichtingen, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden);

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag is informatie opgenomen over ‘wat hebben we gedaan’, ‘wat hebben we bereikt’ en ‘wat heeft het gekost?’ De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

2.1 Onze opdracht en controle (2)

De materiële schattingen die onderhevig zijn aan de jaarrekening hebben we gecontroleerd en daartoe hebben we geen bijzonderheden aangetroffen

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2025. In 2025 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering, hoofdzakelijk een gegevensgerichte controleaanpak hebben wij toegepast. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening. Wij hebben voor de volgende risico's in onze controle verhoogde aandacht gehad:

- ▶ Het risico van management override of internal controls; dit is het op grond van de controlestandaarden (NV COS) expliciet te onderkennen risico dat het management buiten de getroffen interne beheersingsmaatregelen om invloed zou kunnen of willen uitoefenen op de in de jaarrekening gepresenteerde uitkomsten. Als accountant moeten wij in onze werkzaamheden hier specifiek aandacht aan besteden.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de frauderisico's verwijzen wij naar onze controleverklaring 2025. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor materiële fraude(risico's) of vermoedens van materiële fraude(risico's).

Wij zijn onafhankelijk van gemeente Diemen

Op basis van Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de 'Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten' (ViO), is vereist dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Wij hebben de automatiseringsorganisatie van gemeente Diemen uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

2.2 Strekking controleverklaring (1)

Strekking van de controleverklaring is goedkeurend

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Dit betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2025 als van de activa en passiva per 31 december 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording geeft een getrouw beeld en de met de raad gemaakte afspraken hierover zijn nageleefd (zie ook verdere uitwerking in paragraaf 4.3). Wij hebben enkele controleverschillen geconstateerd van beperkte omvang, die door de gemeente zijn gecorrigeerd. Daarnaast hebben wij onderstaande verschillen geconstateerd welke niet zijn verwerkt in de jaarrekening. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 120.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

ONGECORRIGEERDE CONTROLEVERSCHILLEN 2025				
#	Omschrijving	Post/toelichting	Fouten en onzekerheden (in €)	Verwijzing
1	Onzekerheid sociaal domein	Lasten Wmo en Jeugdzorg waarvan levering zorg niet is vastgesteld	521.000	4.1
	TOTAAL		521.000	
Materialiteit (2% voor fouten en onzekerheden)			2.407.000	
Uitvoeringsmaterialiteit (80% van de materialiteit)			1.920.000	
Rapporteringstolerantie			120.000	

2.2 Strekking controleverklaring (2)

Wij vinden de inschatting van het college v.w.b. het vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar

Gemeente Diemen heeft een 'voldoende' financiële positie. In generieke zin kunnen gemeenten bij langdurige financiële tekorten een beroep doen op een extra uitkering uit het gemeentefonds. Gemeenten kunnen echter niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit benadeeld kunnen worden door een faillissement.

Desalniettemin is de financiële positie vanuit het perspectief van raadsleden van belang en moet het college inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Met de invoering van de aangepaste Nederlandse Standaard 700 dienen accountants voor gemeenten in hun controleverklaringen bij jaarrekeningen naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Voor een nadere uiteenzetting van onze controleaanpak ten aanzien van de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie verwijzen wij naar onze controleverklaring 2025.

De besprekingen met het management en onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude opgeleverd

Bij de planning van de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie of een risico omtrent het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de gemeente. Daarnaast nemen wij kennis van de door u opgenomen toelichtingen in de jaarstukken. Het voorkomen en mitigeren van frauderisico's is primair de verantwoordelijkheid van de directie, het college en de leden van de raad. Daarom hebben wij op diverse momenten met u en uw medewerkers afdeling financiën, inkoop en juridische zaken en concerncontrol over dit onderwerp van gedachten gewisseld. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties voor materiële fraude opgeleverd.

Wij hebben in onze controleverklaring melding gemaakt van de belangrijkste frauderisico's en hoe wij deze hebben geadresseerd. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor materiële fraude(risico's) of vermoedens van materiële fraude(risico's).

2.3 Proces jaarrekeningcontrole

Proces jaarrekeningcontrole

De samenwerking tussen de ambtelijke organisatie van gemeente Diemen, de uitvoeringsorganisatie Duo+ en onze controleorganisatie is gedurende het controlejaar 2025 als positief en constructief ervaren. Deze samenwerking vormt een solide basis voor een efficiënt en beheerst verloop van het jaarrekeningproces en heeft zich verder ontwikkeld ten opzichte van voorgaande jaren.

Gedurende het controleproces is sprake geweest van een open en transparante communicatie. De medewerkers van de gemeente en Duo+ hebben actief bijgedragen aan een duidelijke afstemming over de planning, het proces en de wederzijdse verwachtingen ten aanzien van de aanlevering van informatie. De gevraagde documentatie is gedurende het gehele traject tijdig en van voldoende kwaliteit aangeleverd, hetgeen heeft bijgedragen aan de voorspelbaarheid en voortgang van de controle.

Daarnaast constateren wij dat de samenwerking zich kenmerkt door korte communicatielijnen en een proactieve houding van betrokken medewerkers. De deelname van de organisatie en Duo+ aan de ingerichte overleg- en scrumstructuren heeft het mogelijk gemaakt om vraagstukken tijdig te signaleren en gezamenlijk op te lossen. Dit heeft knelpunten in het controleproces beperkt en bijgedragen aan een efficiënte uitvoering van de werkzaamheden. De rol van Duo+ als uitvoeringsorganisatie is hierin van wezenlijk belang. De samenwerking tussen gemeente Diemen en Duo+ verloopt in goede afstemming, waarbij verantwoordelijkheden in het proces helder zijn belegd. Wij zien dat deze samenwerking zich verder heeft gestabiliseerd en dat ten opzichte van eerdere jaren stappen zijn gezet in de inrichting en beheersing van het jaarrekeningproces.

Tegelijkertijd blijft het controleproces in zekere mate afhankelijk van externe partijen, zoals zorginstellingen binnen het sociaal domein en andere ketenpartners. Dit vraagt blijvende aandacht voor tijdige afstemming, het verkrijgen van voldoende controle-informatie en het borgen van een strakke planning. Wij constateren dat de gemeente, in samenwerking met Duo+, haar beheersing van het jaarrekeningproces verder heeft versterkt. Dit komt tot uiting in de kwaliteit, volledigheid en consistentie van de aangeleverde stukken en de VIC-werkzaamheden, evenals in de adequate en tijdige beantwoording van onze vragen. Deze ontwikkeling draagt bij aan een efficiënte uitvoering van de controle en een tijdige afronding binnen de gestelde planning.

Wij spreken onze waardering uit voor de constructieve samenwerking en de professionele inzet van de betrokken medewerkers van zowel gemeente Diemen als Duo+.

2.4 Aandachtspunten 2026

Pensioenvoorziening

Op 3 December 2025 heeft de BBV naar aanleiding van een Q&A over de voorzieningen voor pensioenaanspraken politieke ambtdragers de volgende stellige uitspraak gedaan: “In de jaarrekening dient een toelichting te worden opgenomen waarin de mogelijkheid voor eventuele vrijval van de voorziening door bijvoorbeeld rentestijging wordt benoemd alsmede de einddatum waarop de overdracht naar het ABP plaatsvindt”.

Bij de vaststelling van de pensioenvoorziening is het van belang dat de gehanteerde uitgangspunten en parameters actueel en passend zijn bij de specifieke situatie van de gemeente. Dit geldt in het bijzonder voor kleinere gemeenten waar sprake is van relatief veel wisselingen van wethouders, aangezien wijzigingen in personele samenstelling hier een relatief grote impact kunnen hebben op de hoogte van de voorziening. Daarnaast wijzen wij erop dat in de komende jaren (2026 en 2027) substantiële wijzigingen in de uitgangspunten kunnen optreden, onder andere als gevolg van verkiezingen en daarmee samenhangende bestuurswisselingen. Dergelijke wijzigingen kunnen leiden tot materiële mutaties in de omvang van de pensioenvoorziening. Wij adviseren de gemeente hier tijdig rekening mee te houden en deze ontwikkelingen actief te monitoren.

Begrotingssubsidies

Een begrotingssubsidie is een subsidie voor activiteiten die maar door één of heel weinig partijen uitgevoerd kunnen worden. Uit de jurisprudentie over begrotingssubsidies volgt dat deze uitsluitend kunnen worden verleend indien op basis van objectieve, toetsbare en redelijke criteria vaststaat dat redelijkerwijs slechts één serieuze gegadigde voor de te subsidiëren activiteit in aanmerking komt. In een dergelijk geval is een beperkte mededingingsprocedure toelaatbaar. Dit vereist een voorafgaande en transparante bekendmaking van het voornemen tot subsidieverlening, waarbij dit voornemen ten minste acht weken voorafgaand aan het subsidiebesluit openbaar wordt gemaakt. Daarnaast dient deugdelijk te worden gemotiveerd waarom de beoogde subsidieontvanger als enige serieuze gegadigde wordt aangemerkt.

Incidentele subsidies

In de uitspraak is bevestigd dat incidentele subsidies slechts in beperkte en uitzonderlijke gevallen kunnen worden verleend. Voor toepassing van deze grondslag is doorslaggevend dat sprake is van een onvoorzien en onverwacht project. Het dient te gaan om een activiteit met een bijzonder en naar haar aard eenmalig karakter, die niet reeds voorzienbaar was binnen bestaand beleid of lopende voorbereidingen. Indien een project gedurende langere tijd in voorbereiding is, onderwerp is van bestuurlijk overleg of past binnen vastgesteld beleid, ontbreekt het incidentele karakter en kan geen incidentele subsidie worden verleend.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Begroting versus realisatie

3.2 Weerstandsvermogen en ratio's

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Begroting versus realisatie

Het resultaat 2025 wijkt af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces.

Realisatie vs. gewijzigde begroting

Het resultaat 2025 van gemeente Diemen is € 3,3 miljoen beter in vergelijking met de begroting na wijzigingen. Percentueel wijken de werkelijke baten 1,36% en de werkelijke lasten -1,17% af ten opzichte van de begroting na wijzigingen (als percentage van de totale begrote baten en lasten). Deze afwijkingen zijn beperkt. In onderstaand overzicht is het resultaat per programma in het kort weergegeven:

OVERZICHT REALISATIE PER PROGRAMMA 2025 *1000 €			
Programma	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Sociaal	-28.155	-28.915	-760
Veilig	-3.894	-4.116	-222
Inkomen en armoede	-334	-1.382	-1.048
Vrije tijd	-4.384	-4.535	-151
Onderwijs	-2.567	-2.655	-88
Gebiedsontwikkeling	2.482	1.441	-1.041
Leefomgeving en klimaat	-13.438	-13.668	-230
Verkeer	-657	-667	-10
Samen besturen	-4.059	-3.991	68
Financiën	2.127	1.911	-216
Dividend, heffingen, overhead, VPB, onvoorzien, financiering, algemene uitkering	60.813	60.792	-21
Mutaties in reserves	-3.445	-3.025	420
RESULTAAT	4.489	1.191	-3.298

Het resultaat van € 4,5 miljoen positief over 2025 is €3,3 miljoen hoger dan het verwachte resultaat vanuit de begroting na wijzigingen van € 1,2 miljoen

Wij vinden het naast de analyse op de ontwikkeling van het resultaat ook goed om de ontwikkeling van het saldo van baten en lasten te analyseren, dus exclusief de reservemutaties. Het saldo van baten en lasten bepaalt immers de 'winst' (of 'verlies') van het betreffende jaar. Het eigen vermogen stijgt (of daalt) met de omvang van het saldo van baten en lasten. Het saldo van baten en lasten van € 7,9 miljoen is velen malen hoger dan het begrote saldo van € 4,2 miljoen.

Het gerealiseerde structurele saldo over het boekjaar 2025 bedraagt €6,1 miljoen positief. Dit betekent dat het totale gerealiseerde saldo voor €1,8 miljoen negatief wordt verklaard door incidentele baten en lasten.

Wij adviseren de gemeenteraad om met het college de dialoog te voeren over de wijze waarop het structureel begrotingsevenwicht wordt beheerst, mede in het licht van de meerjarige financiële ontwikkelingen. Blijvende aandacht voor het beheersen van het structureel begrotingsevenwicht is van belang.

Belangrijke oorzaken voor het positieve resultaat zijn hogere baten uit rijksbijdragen en de lagere uitgaven dan begroot. Bij veel programma's is sprake van een onderschrijding van de lasten, deels uit onderbestedingen die zijn doorgeschoven naar toekomstige jaren en niet afgeronde activiteiten. Daarnaast is sprake van hogere inkomsten vanuit het Rijk binnen het sociaal domein en is binnen de gemeente optimaler gebruik gemaakt van de diverse specifieke uitkeringen, door efficiënte inzet van middelen en toerekening van kostencategorieën. Het resultaat valt hiermee aanzienlijk hoger uit dan begroot.

3.2 Weerstandsvermogen en ratio's

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf *weerstandsvermogen en risicobeheersing*. Uit de samenhang van de kengetallen kan een beeld worden geschetst van de financiële positie van gemeente Diemen. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie. Hieronder lichten wij de belangrijkste ratio's nader toe.

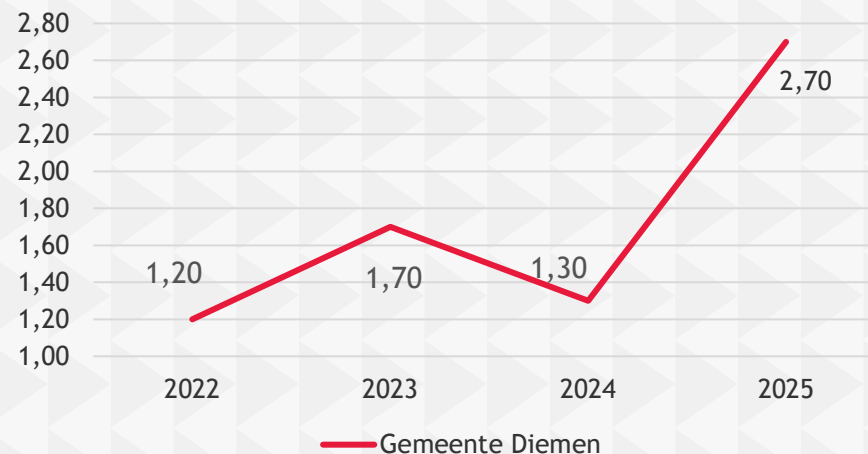
Weerstandsvermogen van gemeente Diemen is uitstekend

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 60,9 miljoen. In de beschikbare weerstandscapaciteit is onder meer een bedrag van € 33,7 miljoen aan vrij aanwendbare algemene reserves betrokken. In geval van calamiteiten is het mogelijk om een deel van deze reserves een andere aanwending te geven. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. Gemeente Diemen heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 2,8 miljoen. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de geïnventariseerde risico's resulteert in een weerstandsratio van 61,6 voor het incidentele weerstandsratio en 2,7 voor het structurele weerstandsratio. Het weerstandsvermogen van gemeente Diemen is volgens de normenwaarden volgend uit het GTK 2020 uitstekend te noemen. Dit niveau is gebaseerd op huidige risico-inschattingen; ontwikkelingen in het meerjarig perspectief, waaronder het ravijnjaar, kunnen invloed hebben op deze positie.

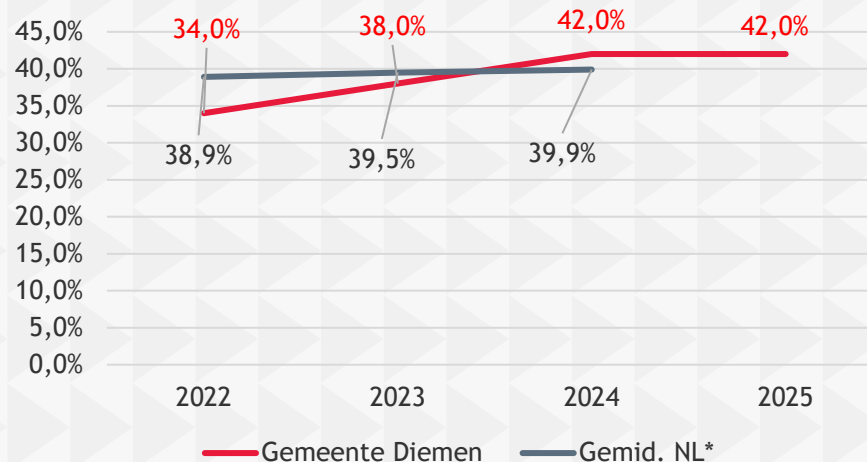
Solvabiliteit

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2025 42% en is daarmee gelijk aan 2024. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is haar verplichtingen op de lange termijn te voldoen. Het huidige niveau duidt op een solide vermogenspositie. Tegelijkertijd blijft aandacht voor de ontwikkeling van de solvabiliteit van belang, mede gelet op toekomstige investeringsopgaven en de daarmee samenhangende financieringsbehoefte.

RATIO STRUCTURELE WEERSTANDSVERMOGEN

SOLVABILITEITSRATIO

3.2 Weerstandvermogen en ratio's

Netto schuldquote

De netto schuldquote bedraagt 25%. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

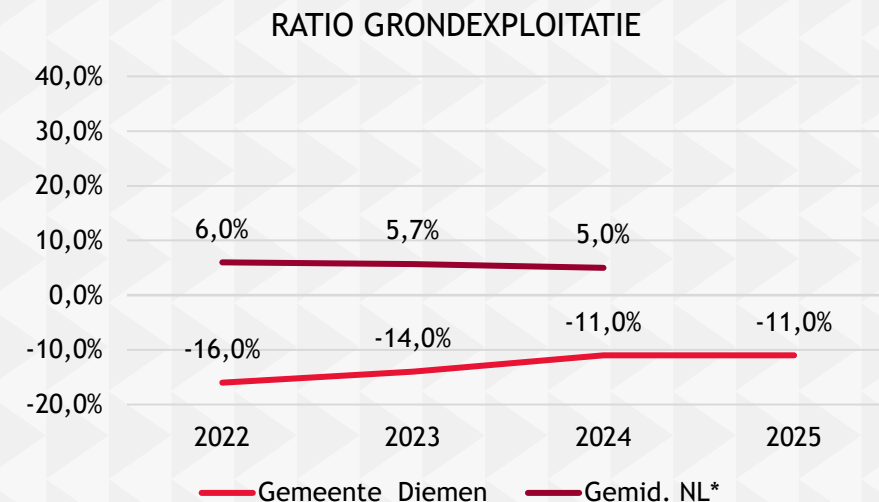
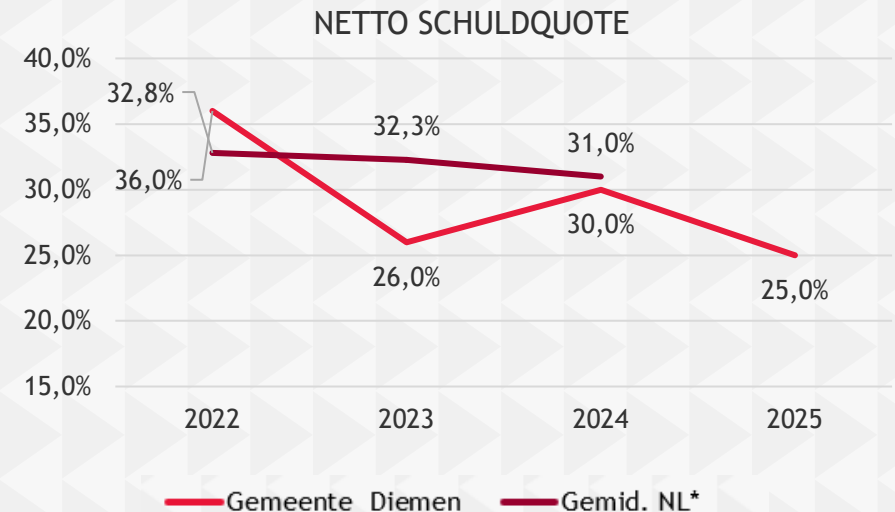
De netto schuldquote is positief gezien vanuit de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020). Daarmee is sprake van een beheersbare schuldenpositie. Wij merken daarbij op dat toekomstige investeringsopgaven en renteontwikkelingen van invloed kunnen zijn op de verdere ontwikkeling van deze ratio.

Ratio grondexploitatie

De ratio grondexploitatie geeft inzicht in het belang van grondexploitaties in relatie tot de totale baten van de gemeente. Voor deze ratio geldt dat een lagere waarde duidt op een beperkter financieel risico. De ratio grondexploitatie van gemeente Diemen is -11%, hetgeen stabiel is ten opzichte van voorgaand jaar. Op basis van de signaleringswaarden uit het Gemeenschappelijk Toezichtkader 2020 (ratio < 20%) kan deze ratio als minst risicovol worden aangemerkt. Daarmee zijn de financiële risico's die samenhangen met het grondbeleid beperkt.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in de mate waarin structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Een positieve structurele exploitatieruimte duidt op financieel evenwicht op langere termijn. Op basis van de jaarrekening 2025 is sprake van een positief structureel saldo en structurele exploitatieruimte van 4,92%. Dit wijst erop dat gemeente Diemen in staat is haar structurele lasten te dekken uit structurele baten. Wij merken daarbij op dat blijvende aandacht noodzakelijk is, mede gelet op onzekerheden in rijksbijdragen en de financiële ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Inleiding

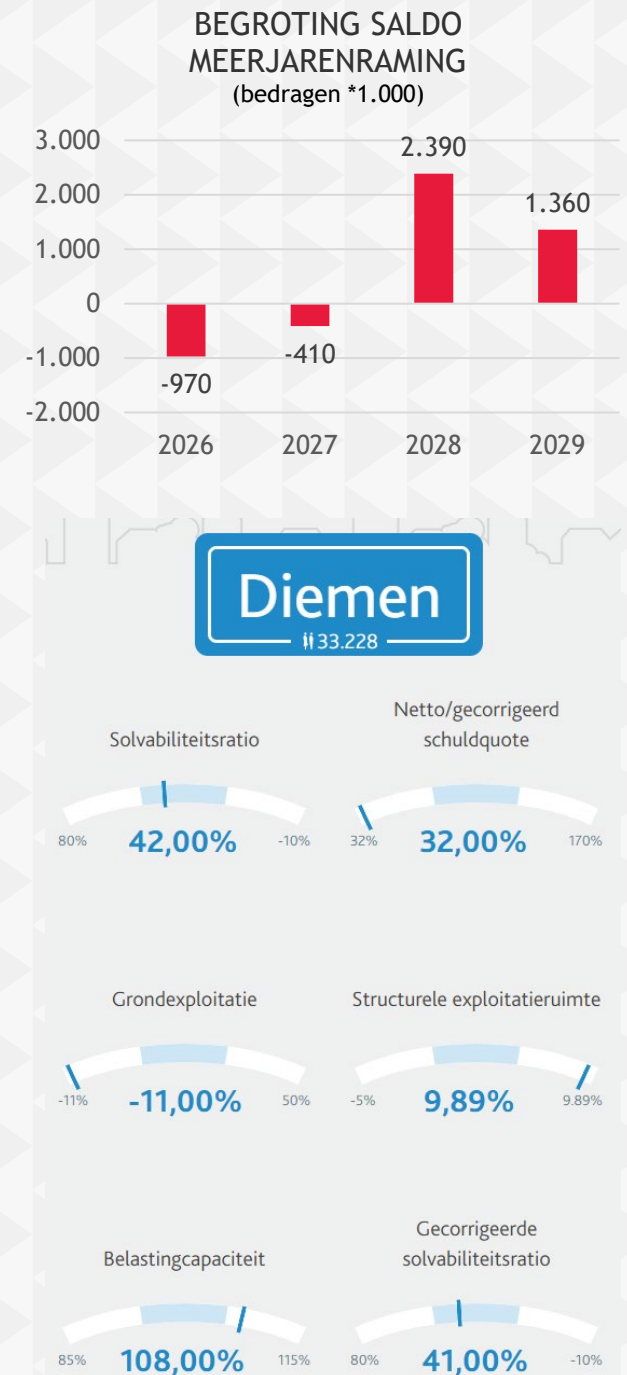
Schijn bedriegt: positieve cijfers verhullen structurele uitdagingen. Dat is de titel van ons benchmarkonderzoek gemeenten dat wij in januari 2026 hebben uitgebracht over de financiële positie van gemeenten. Wij concluderen hierin dat de meeste gemeenten over 2024 een positief resultaat hadden (per saldo € 2,0 miljard) terwijl voor de komende vijf jaren grote tekorten worden verwacht (over vijf jaar totaal voor alle gemeenten € 2,0 miljard). Dit is voornamelijk het gevolg van de gewijzigde financieringssysteem vanuit het Rijk, wat leidt tot een zogenoemd 'Ravijn'. Ook bij gemeente Diemen zien wij dit terug. Volgens de begroting 2026 wordt tot en met 2029 cumulatief een positief resultaat (vóór mutaties reserves) behaald van € 2,4 miljoen. In de grafiek hiernaast zijn de resultaten per jaar inzichtelijk gemaakt.

Ontwikkeling reserves

Door de inzet van reserves worden de negatieve resultaten in 2026 en 2027 tijdelijk opgevangen. Per saldo neemt het eigen vermogen in de periode 2026-2029 af van €66,9 miljoen ultimo 2025 naar circa € 55,7 miljoen ultimo 2029, een daling van circa € 11,2 miljoen. Deze afname bedraagt circa 17% van het totale eigen vermogen en circa 33% van de algemene reserve ultimo 2025 (€ 33,7 miljoen). Op basis van de huidige stand van reserves en het weerstandsvermogen beschikt gemeente Diemen over voldoende financiële buffers om deze ontwikkeling op korte termijn op te vangen.

Uw score in onze landelijke benchmarkrapportage 9 (2024: 8)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld. In dit GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als basis gebruikt voor het bepalen van uw score en dus financiële positie. Een uitwerking van deze systematiek beschrijven wij in onze [benchmarkrapportage](#).

4. Belangrijkste bevindingen

4.1 Sociaal domein

4.2 Grondexploitatie

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

4.4 BBV, WNT en SiSa

4.5 Belangrijke schattingsposten

4.1 Sociaal domein

De lasten van gemeente Diemen in het programma ‘Sociaal’ welke toezien op het sociaal domein bedragen over 2025 circa €41 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

Taakvelden sociaal domein			
#	Onderdeel	2025	2024
1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.370	4.008
2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.475	3.360
3	Wet maatschappelijke ondersteuning	6.884	4.905
4	Participatiewet	17.368	16.321
5	Jeugdzorg	13.299	10.368
	TOTAAL	42.396	38.962

Jeugdzorg Zin

Ten aanzien van de jeugdhulp heeft de gemeente Diemen de zorg ingekocht en instellingen gecontracteerd. Met betrekking tot de lasten inzake jeugdhulp Zorg in Natura (ZIN) vraagt de gemeente Diemen om productieverklaringen. Van een aantal zorginstellingen is nog onvoldoende controle-informatie ontvangen waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht.

In de financiële verantwoording Jeugdhulp 2025 is voor een bedrag ad € 322.000 aan onzekerheden geconstateerd (2024: € 212.000). Deze onzekerheid ziet met name toe op kleine zorgaanbieders waarvan geen productieverantwoordingen wordt verkregen. Volgens het landelijk accountantsprotocol bestaat voor hen geen verplichting tot een productieverantwoording inclusief accountantsverklaring.

Wmo Zin

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2025 circa € 4,0 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit gemeente Diemen. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken en geldende vereisten.

De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt gemeente Diemen per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol. Daarnaast is sprake van interne beheersmaatregelen waaronder data-analyse, deelwaarnemingen ten aanzien van toekenningen, maatregelen in het indicatieproces en klachtenregistratie.

Uit onze controle blijkt dat er door gemeente Diemen verschillen zijn geconstateerd tussen de eigen administratie en de productie-verantwoordingen welke zijn voorzien van een controleverklaring. De productieverantwoordingen zijn lager dan de lasten in de jaarrekening. Daarmee bestaat een fout omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing, waaronder de interne controles welke achteraf plaatsvinden op uitkeringen in het sociaal domein, ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 199.000.

Grip op lasten Wmo en Jeugdzorg

Door gemeente Diemen zijn maatregelen getroffen waarmee aanvullende zekerheid wordt verkregen inzake de prestatielevering, naast de ontvangen productieverantwoordingen. Deze maatregelen zijn uiteengezet in het controleplan.

4.1 Sociaal domein

De onzekerheid inzake rechtmatigheid van de lasten Wmo en Jeugd is als volgt opgebouwd:

Onzekerheid sociaal domein	
Onderdeel	2025
Prestatielevering Wmo ZIN	141.000
Prestatielevering Jeugdzorg ZIN	223.000
Prestatielevering WMO PGB	58.000
Prestatielevering Jeugdzorg PGB	99.000
TOTAAL	521.000

Persoonsgebonden budget PGB

Ten aanzien van de lasten in het kader van de persoonsgebonden budgetten (PGB) binnen de Wmo en Jeugdwet constateren wij dat de vaststelling van de rechtmatigheid en getrouwheid van de uitgaven in belangrijke mate afhankelijk is van de prestatielevering door zorgverleners en de verantwoording hiervan door budgethouders.

In tegenstelling tot zorg in natura, waarbij de gemeente beschikt over productieverantwoordingen voorzien van een controleverklaring, is bij PGB sprake van een andere verantwoordingsstructuur. De betalingen verlopen via de Sociale Verzekeringsbank (SVB), waarbij de toetsing primair gericht is op de rechtmatigheid van betalingen (zoals vaststelling van de aanwezigheid van contracten en aansluiting met de declaraties), maar niet (volledig) op de feitelijke levering van zorgprestaties.

Hoewel de gemeente Diemen interne beheersmaatregelen heeft ingericht, zoals controles op toekenningen, monitoring van betalingen en dossiervorming, bieden deze maatregelen onvoldoende en niet in alle gevallen objectieve controle-informatie om de daadwerkelijke prestatielevering volledig vast te stellen. Dit wordt mede veroorzaakt door:

- ▶ de afhankelijkheid van informatie van budgethouders en zorgverleners;
- ▶ het ontbreken van eenduidige en controleerbare prestatieverantwoordingen;
- ▶ de beperkte mogelijkheden tot directe verificatie van de feitelijke zorglevering voor PGB.

Als gevolg hiervan zijn wij niet in staat om voor een deel van de PGB-lasten voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen omtrent de prestatielevering. Derhalve is sprake van een onzekerheid in de controle. Deze onzekerheid maakt onderdeel uit van de totale onzekerheid binnen het sociaal domein. Omdat de onzekerheid de materialiteitsgrens niet overschrijdt leidt dit niet tot een aanpassing in onze controleverklaring.

Toename grens productieverantwoordingen

Vanaf 1 januari 2027 zal de grens in het landelijk accountantsprotocol voor de wmo en jeugdzorg opnieuw worden verhoogd, van €200.000 naar €300.000. Hierdoor ontstaat mogelijk een risico dat van minder partijen productieverantwoordingen worden ontvangen waarmee de zorglevering kan worden aangetoond. Door de gemeente zijn reeds aanvullende beheersmaatregelen getroffen, zoals toepassing van data-analyses, dossiercontroles en specifieke afspraken met zorgleveranciers.

4.2 Grondexploitaties

Grondexploitaties

Grondexploitaties

Ultimo 2025 kent de gemeente Diemen vier actieve grondexploitaties: Plantage de Sniep, Holland Park West, Sociale woningbouw Buitenlust en Harmoniehof. In boekjaar 2025 zijn geen nieuwe grondexploitaties geopend. De grondexploitaties zijn geactualiseerd naar prijspeil 1 januari 2026 conform de uitgangspunten van het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) 2025.

Winstneming

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van de grondexploitatie. Bij winstgevende grondexploitaties wordt de percentage-of-completion (POC)-methode toegepast. Voor Holland Park West heeft dit in 2025 geleid tot een tussentijdse winstneming van € 0,5 miljoen, die is toegevoegd aan de Reserve Grondzaken.

Voor Plantage de Sniep is, als gevolg van gewijzigde inzichten in resterende kosten en opbrengsten, in lijn met de POC-systematiek een terugdraaiing van eerder genomen winst van € 0,44 miljoen verwerkt. Deze correctie is ten laste van de Reserve Grondzaken gebracht.

Voor de overige grondexploitaties (Sociale woningbouw Buitenlust en Harmoniehof) heeft in 2025 geen winstneming plaatsgevonden.

Wij hebben vastgesteld dat de grondexploitaties per 31 december 2025 op juiste wijze zijn geactualiseerd en dat de gehanteerde uitgangspunten aansluiten bij het MPG 2025.

4.2 Grondexploitaties

Grondexploitaties

Reserve Grondzaken

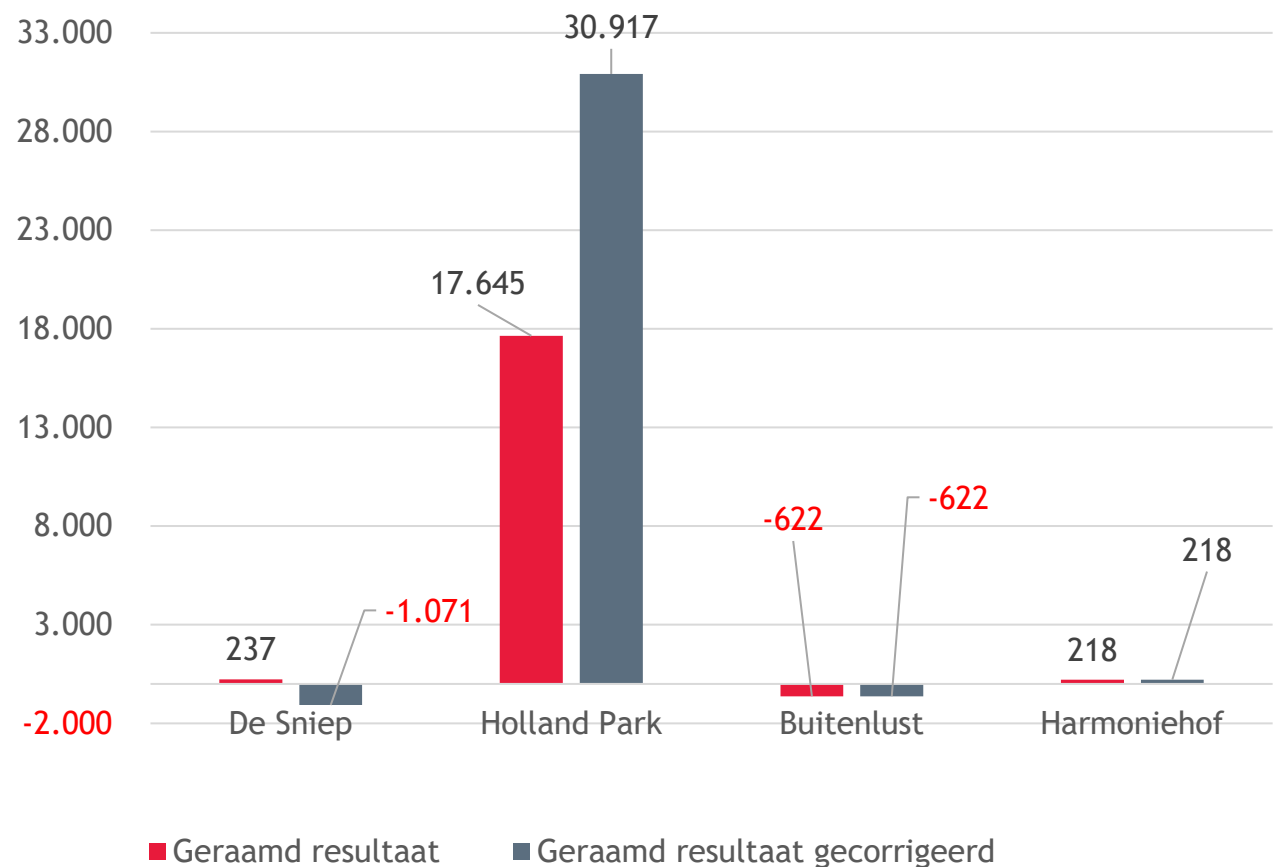
De Reserve Grondzaken bedraagt per 31 december 2025 € 17,6 miljoen (2024: € 16,1 miljoen). De mutaties in 2025 zijn het gevolg van reguliere resultaatverwerking binnen de grondexploitaties, waaronder tussentijdse winstneming en -terugname conform de POC-systematiek, actualisatie van verliesvoorzieningen en de verwerking van ontvangen SPUK-middelen.

Op basis van het MPG 2025 en de actuele risico-inschatting achten wij de Reserve Grondzaken toereikend om de voorzienbare risico's binnen de grondexploitaties op te vangen.

Voorziening grondexploitatie

Ultimo 2025 is een voorziening grondexploitaties gevormd van € 851.000 (2024: €924.000). De voorziening ziet met name toe op het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitatie Sociale woningbouw Buitenlust.

GERAAMD RESULTAAT PER PROJECT (x € 1.000)

4.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Status wijziging wet- en regelgeving

Naar aanleiding van de wijzigingen in het BBV wijzigt vanaf boekjaar 2025 het maximum van de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens naar 2% (was 3%). De omvangsbasis van de verantwoordingsgrens wijzigt naar de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves. In september 2025 is de kadernota rechtmatigheid geactualiseerd. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- ▶ De verantwoordingsgrens valt vanaf 2025 binnen de bandbreedte van 0% tot 2% van de totale lasten van de gemeente. Dit was tot en met 2024 binnen de bandbreedte van 0% tot 3%.
- ▶ Het percentage voor de verantwoordingsgrens geldt vanaf 2025 voor de rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden samen. Tot en met 2024 gold het percentage van de verantwoordingsgrens afzonderlijk voor rechtmatigheidsfouten en voor onduidelijkheden.
- ▶ Vanaf 2025 geldt dat de omvangsbasis voor het percentage van de verantwoordingsgrens de lasten van de gemeente exclusief toevoegingen aan de reserves is. Tot en met 2024 was dit inclusief toevoegingen aan de reserves.

Strekking van de rechtmatigheidsverantwoording van gemeente Diemen

De raad van gemeente Diemen heeft de verantwoordingsgrens bepaald op 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en de verantwoordingsgrens is daarmee bepaald op € 2.407.000. Blijkens de rechtmatigheidsverantwoording stelt het college van gemeente Diemen vast dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen €800.000 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college van gemeente Diemen een bedrag van € 420.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. De door het college gerapporteerde afwijkingen en onduidelijkheden kunnen als volgt worden samengevat:

BEVINDINGEN IN HET KADER VAN RECHTMATIGHEID			
Onrechtmatigheden	Acceptabel (in €)	Niet-acceptabel (in €)	Totaal afwijkingen en onduidelijkheden (in €)
Voorwaardencriterium	0	380.000	380.000
Begrotingscriterium	420.000		420.000
Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium	0	0	0
TOTAAL	420.000	380.000	800.000
Verantwoordingsgrens (2%)		2.407.000	
Rapportagegrens		100.000	

4.4 BBV, WNT en SiSa

Gemeente Diemen leeft de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) na.

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Diemen de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd. Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn en voldoen aan de eisen in de BBV voor de vorm en inhoud van het jaarverslag.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte(n)s in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2025 niet meer bedragen dan € 246.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2025 van gemeente Diemen niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2025 van gemeente Diemen voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening 2025 genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2025. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden (zie ook bijlage 5.1).

In bijlage 1 van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025 wordt ingegaan op de Wet Inburgering 2021. Vanaf 1 januari 2022 is het nieuwe inburgeringsstelsel ingegaan waarin de Wet Inburgering 2021 wordt uitgevoerd door gemeenten en verantwoord in de SiSa-bijlage 2025. Uit onze werkzaamheden ten aanzien van de bestedingen 2025 en opvolging IB-signalen uit eerdere jaren volgen geen controleverschillen en/of onzekerheden. In opzet zijn voldoende maatregelen opgenomen om het M&O-risico te mitigeren.

In de jaarrekening 2025 wordt aandacht besteed aan misbruik en oneigenlijk gebruik als onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording en de interne beheersing. Daarbij wordt ingegaan op de onderkende risico's en de maatregelen die zijn getroffen om deze risico's te beheersen. De gemeente beschikt over een uitgewerkt beleid inzake misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude, waarin de M&O-component expliciet is opgenomen. In dit beleid zijn onder meer de relevante risico's, beheersmaatregelen en verantwoordelijkheden beschreven, passend binnen de inrichting van de interne beheersing en het three-lines-of-defense-model. Een expliciete positionering of vaststelling van dit beleid als afzonderlijk kader kan de transparantie richting raad en toezichthouder verder vergroten.

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen is daardoor aanzienlijk toegenomen. Dit geeft een hoge druk op de organisatie binnen gemeente Diemen, andere gemeenten en decentrale overheden en de accountantskantoren. Voor uw gemeente is sprake van 30 SiSa-regelingen in 2025.

4.5 Belangrijke schattingsposten

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening, is dat het college schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en doordat zij een hoge mate van schattingsonzekerheid vertonen. Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van de controle hebben wij de oordeelsvormingen en besluiten van het college bij het maken van de schattingen beoordeeld op indicaties voor mogelijke tendentie bij het college.

In het hierna opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt weergegeven of wij de schatting als conservatief, neutraal of optimistisch hebben aangemerkt.

POST IN DE JAARREKENING	BEDRAG 2025 (x € 1.000)	BEDRAG 2024 (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	BEOORDELING VORIG BOEKJAAR	TOELICHTING SCHATTING
Waardering materiële vaste activa	131.912	124.112	●	●	Bij activa is sprake van schattingselementen inzake de economische levensduur, afschrijvingstermijnen en eventuele restwaarde van het actief.
Uiteenzettingen korter dan 1 jaar	24.412	15.919	●	●	Het schattingselement van deze post betreft de inbaarheid van de vorderingen. De directie bepaalt een voorziening dubieuze vorderingen op basis van de verwachte inbaarheid. Hierbij gehanteerde uitgangspunten en veronderstellingen zijn redelijk en consistent toegepast.
Voorzieningen	13.697	16.021	●	●	De belangrijkste voorzieningen zien toe op pensioenen bestuurders, egalisatievoorziening rioleringen en diverse onderhoudsegalisatievoorzieningen. Schattingselementen hierbij zien toe op de hoogte, looptijd en het moment van afwikkeling van de verplichting.
Grondexploitaties	-14.231	-.12.940	●	●	De waardering van grondexploitaties is gebaseerd op verwachte opbrengsten, geraamde kosten, de planning en fasering en de gehanteerde disconteringsvoet. Hierdoor is de waardering afhankelijk van toekomstige marktontwikkelingen en realisatieveronderstellingen.

5. Bijlagen

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. gemeente Diemen heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen:

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2025 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

STREKKING CONTROLEVERKLARING 2025	
Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	Goedkeurend
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (SiSa-bijlage)	Goedkeurend

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A31	Regeling specifieke uitkering ter voorkoming van jeugdcriminaliteit 2024			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021			
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid 2025			
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid			
D14	Specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
D23	Eenmalige specifieke uitkeringen lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024			
E113	Tijdelijke regeling uitkering bodem 2024-2030			

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur			
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)			
E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord			
E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025			
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2025			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025			
G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2025			
H4	Specifieke uitkering stimulering sport 2024-2026			
H26B	Specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp (SiSa tussen medeoverheden)			
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026			
H35B	Regeling specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)			
J105	SPUK Startbouwimpuls			
J107	Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen 2024-1			

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
J107	Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen 2025			
J107	Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen 2025			
J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren (SiSa tussen medeoverheden)			
J17	Realisatiestimulans 2025			
J55	Aanpak energie armoede			
J94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie			
J94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie 2024			
J94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie 2025			
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)			
M6	M6 Bekostigingsregeling huisvesting vergunninghouders in doorstroomlocaties			
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			

5.1 Bevindingen SiSa-bijlage

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 2_gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 3_gemeentedeel 2025			
G4	Tozo 4_gemeentedeel 2025			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T gemeentedeel 2025			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2025			

5.2 Rechtmatigheidsverantwoording detailtoelichting

Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening een getrouw beeld geeft en dat gemeente Diemen toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd om de in de rechtmatigheidsverantwoording genoemde onrechtmatigheden te onderbouwen.

Rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening geeft een getrouw beeld

Het is onze rol om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2025 van gemeente Diemen te controleren. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening een getrouw beeld geeft. Onze controle richt zich op het bepalen of de opsomming van de onrechtmatigheden door het college toereikend is onderbouwd. De rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening richt zich op een drietal criteria die wij hieronder nader hebben toegelicht. Voor de SiSa-bijlage heeft het college negen rechtmatigheidscriteria in acht genomen. Hierbij stellen wij vast of de rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld in overeenstemming met de afspraken die gemaakt zijn tussen de gemeenteraad en het college. Deze afspraken zijn vastgelegd in het controleprotocol en normenkader van gemeente Diemen, dat d.d. 11 november 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Bij de uitvoering van onze werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de organisatie toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd om de opsomming van de onrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording te onderbouwen.

De paragraaf bedrijfsvoering is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De paragraaf bedrijfsvoering is onderdeel van het jaarverslag. Wij hebben deze paragraaf gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of deze paragraaf materiële afwijkingen bevat. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Op grond van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de paragraaf bedrijfsvoering verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat.

De geconstateerde begrotingsonrechtmatigheden hebben met name betrekking op het programma Gebiedsontwikkeling en hangen voornamelijk samen met grondexploitaties. Deze overschrijdingen passen binnen het door de raad vastgestelde beleid en worden, mede gezien de jaarlijks door de raad vastgestelde MPG's, als acceptabel aangemerkt conform de financiële verordening.

In eerdere jaren zijn acties ondernomen om onrechtmatigheden te voorkomen. Zo heeft de gemeente in 2025 de Nota Tegengaan Misbruik en Oneigenlijk Gebruik 2025 vastgesteld. Deze nota geeft invulling aan het beleid en de beheersing ten aanzien van het misbruik en oneigenlijkgebruikcriterium (M&O criterium) en draagt bij aan verdere versterking van het rechtmatigheidskader.

Deze acties hebben bijgedragen aan het verbeteren van de rechtmatigheid en zijn mede van invloed geweest op het feit dat in 2025 de verantwoordingsgrens niet is overschreden. Als verbeterpunt merken wij op dat in toekomstige uitwerking van de spendanalyse voor toetsing van naleving van het voorwaardencriterium nog meer aandacht kan worden besteed aan de inhoudelijke beoordeling van Europees aanbesteedde opdrachten, in het bijzonder aan de vraag of gerealiseerde bestedingen nog binnen de oorspronkelijke contract- en ramingsgrenzen blijven.

Aangezien de totale rechtmatigheidsafwijkingen onder de verantwoordingsgrens blijven, is conform de financiële verordening geen nadere toelichting opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording zelf. Een toelichting op de aard van de afwijkingen is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Wij stellen vast dat de rechtmatigheidsverantwoording 2025 juist en volledig is opgesteld en in overeenstemming is met het vastgestelde normenkader en de financiële verordening.

5.2 Rechtmatigheidsverantwoording detailtoelichting

Voorwaardencriterium

Het college toetst bij de uitvoering van haar controlewerkzaamheden of bij de uitvoering van financiële beheershandelingen binnen de geldende wet- en regelgeving is gehandeld. De relevante wet- en regelgeving is tussen het college en de raad afgestemd door middel van het normenkader. Het voorwaardencriterium is met name relevant bij de processen: subsidieverstrekingen, participatiewet en aanbestedingen. Indien is vast komen te staan dat de gemeente niet aan het voorwaardencriterium heeft voldaan is sprake van een onrechtmatigheid.

Europese aanbestedingen

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2025 heeft het college de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van een zogenaamde spendanalyse. Over 2025 blijkt uit de spendanalyse een totaal aan onrechtmatigheden van € 380.000. Deze afwijking is als volgt opgebouwd:

(x €1.000)	BEDRAG
Afwijkingen vanuit 2024 die doorlopen in 2025	131
Nieuwe afwijkingen met ingang van 2025	249
TOTAAL	380

Wezenlijke wijzigingen

Gedurende de looptijd van een overeenkomst - dus na gunning - kan de inhoud van een opdracht wijzigen. Aanbestedingsrechtelijk geldt het uitgangspunt dat wijzigingen in zeer beperkte mate toelaatbaar zijn. Het risico kan niet worden uitgesloten dat andere inschrijvers geïnteresseerd waren geweest in de uitvoering van de gewijzigde opdracht en een andere inschrijving hadden ingediend. Het uitgangspunt is dat in geval van een wijziging de opdracht opnieuw aanbesteed moet worden. De werkelijke uitgaven uit hoofde van de betreffende contracten zijn hoger dan wat initieel overeengekomen was. Daarom wordt dit ook aangemerkt als onrechtmatigheid. Wij adviseren in het inkoopproces (bijvoorbeeld bij de uitvoering van periodieke spendanalyses) specifiek aandacht te hebben voor potentiële wezenlijke wijzigingen, waardoor deze eerder opgemerkt worden en hier tijdig actie op ondernomen kan worden.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

De commissie BBV doet de aanbeveling om meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese aanbestedingsregels maar dat niet doen, in de toelichting op de jaarrekening op te nemen bij de 'niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen' voor het volledige bedrag waarover het contract is afgesloten. De omvang van de totale fout is de omvang van de besteding (last of investering) in het jaar waarin de onrechtmatigheid wordt geconstateerd verhoogd met de bestedingen van de jaren erna voor de periode van het afgesloten contract. Wij adviseren gemeente Diemen alle meerjarige inkoopcontracten met waarde boven €50.000 toe te lichten in de niet in de balans opgenomen verplichtingen, ook de contracten waarbij voldaan wordt aan Europese aanbestedingsregels.

5.2 Rechtmatigheidsverantwoording detailtoelichting

SiSa

Voor de SiSa-bijlage heeft het college negen rechtmatigheidscriteria in acht genomen. Als gevolg hiervan heeft de VIC ook een interne controle uitgevoerd op de SiSa-verantwoording. Er zijn geen afwijkingen of onzekerheden met betrekking tot specifieke uitkeringen bevonden.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich op het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) zijn op basis van de Gemeentewet onrechtmatig. Het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden van gemeente Diemen heeft de verantwoordingsgrens niet overschreden en het college heeft het totaal van de begrotingsonrechtmatigheden opgenomen in de rechtmatigheids-verantwoording. De totale begrotingsonrechtmatigheden bedragen € 385.000

De begrotingsonrechtmatigheden zijn op basis van de afspraken tussen college en raad in de financiële verordening, acceptabel en deze zijn door het college in de toelichting nader uitgewerkt.

Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze zijn echter wel onrechtmatig als deze niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld. Het college en de raad hebben door middel van de financiële verordening afspraken gemaakt over wanneer overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten (kredieten) in een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd moeten worden. Het college heeft de overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten en investeringsbudgetten tijdig, in lijn met gangbare procedures, voorgelegd aan de raad en er is in dit kader geen sprake van begrotingsonrechtmatigheden.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Als laatste dient het college een uitspraak te doen over de naleving van bepalingen die in wet- en regelgeving zijn opgenomen met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik. Hiervoor stelt het college vast welke verplichte handhaving noodzakelijk is en welke maatregelen binnen de gemeente genomen zijn om dit te kunnen uitvoeren. Tevens stelt het college vast of de getroffen maatregelen werken. Indien geconstateerd wordt dat beleid niet bestaat of niet wordt nageleefd dan wordt dit toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Alleen daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik worden opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik.

Een andere kijk
op waarde

